

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI
Gümrükler Genel Müdürlüğü

Sayı : E-85593407-172.01.01-00117641216
Konu : 2019/1 Sayılı Genelgenin İptali

İSTANBUL GÜMRÜK VE DIŞ TİCARET BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : a) 20.06.2025 tarihli, 110452614 sayılı Dağıtımli yazımız.
b) 24.09.2025 tarihli, 113485851 sayılı yazınız.

İlgi (b)'de kayıtlı yazınızda özetle; 2019/1 sayılı Genelge'nin iptaline dair kararın tüm Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlükleri'ne duyurusunun yapıldığı 20.06.2025 tarihinden sonra, 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 235 inci maddesi kapsamında işlem tesis edilip edilmeyeceği, ayrıca bu tarihten önce düzenlenen ve itiraz edilen gözetim kaynaklı ceza kararlarına dair ne tür değerlendirme yapılacağı hususlarında tereddüt hasıl olduğu ifade edilmiş olup; Bölge Müdürlüklerinin konuya ilişkin talimatlandırılması talep edilmektedir.

Bilindiği üzere, Danıştay 7. Dairesinin 26.11.2024 tarihli ve E:2024/2206, K:2024/4870 sayılı Kararı ile 2016/9 sayılı Genelgeye atıf yapan "Kıymet Kriterli Gözetim Uygulaması" konulu 22.01.2019 tarihli ve 2019/1 sayılı Genelge'nin iptaline karar verilmiştir.

Anılan mahkeme kararında "...Dava konusu Genelge'de idari yaptırım olarak söz edilen 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 235. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendi uyarınca ithal edilen eşya nedeniyle para cezası uygulanabilmesi için; 1) ithale konu eşyanın lisansa, şarta, izne, kısıntıya veya belli kuruluşların vereceği uygunluk veya yeterlilik belgesine tabi olması, 2) ithal edilen eşyanın uygunluk veya yeterlilik belgesine tabi değilmiş gibi beyan edildiğinin yahut ithalata ilişkin herhangi bir uygunluk veya yeterlilik belgesi alınmadan söz konusu belgelerin alındığı izlenimi uyandırılmak suretiyle beyanda bulunduğu saptanması, 3) eşyanın serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutulması ve kuralda belirtilen hukuka aykırılıkların idarece yapılan muayene, denetleme ve kontrol sonucunda ortaya çıkarılmasına bağlı olup, ithali serbest olan eşyanın ithalat seyrinin izlenmesi ve koruma tedbirlerinin uygulanmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla getirilen ancak anılan maddede sayılanlar dışında kalan gözetim belgesinin ibraz edilmemesi madde uyarınca ceza kesilmesini gerektiren neden olarak kabul edilemez..." ifadelerine yer verilmiştir.

Mezkur Karar sonrası Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile yapılan yazışmalar çerçevesinde; Gümrük Yönetmeliği'nin 180 inci maddesi kapsamında yapılan kontrollerde, beyan edilen kıymetin ilgili gözetim tebliğinde belirtilen değere ulaşmaması durumunda, Gümrük Kanunu'nun 74 üncü maddesi gereğince yükümlüden gözetim belgesi istenebileceği, belge ibraz edilmediği durumda herhangi bir cezai işlem tesis edilemeyeceği, yine teslimden sonra yapılan kontroller sonucunda, eşyanın Gözetim veya Kayıt Belgesine tabi olduğunun ve bu şartın karşılanmadığının anlaşılması halinde Gümrük Kanunu'nun 235 inci maddesi uyarınca işlem yapılamayacağı, ancak kesinleşmiş bulunan ceza kararları ile ilgili tahsil işlemlerinin ilgili mevzuatına göre devam edilmesi gerektiği mütalaa edilmektedir.

Bilgi ve gereğini rica ederim.

Mustafa GÜMÜŞ
Bakan a.
Genel Müdür

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: B59C7CFD-2579-41ED-8F71-546503C0ED00

<https://www.turkiye.gov.tr/ticaret-bakanligi-ebys>

Es: Kıymet ve Vergilendirme Dairesi
fon No: 3131 Faks No: 4493101
posta: n.sonmezgaydalar@gtb.gov.tr
met Adresi: www.ticaret.gov.tr
Adres: Eyağın elektronik imzalı suretine <https://www.turkiye.gov.tr/ticaret-bakanligi-ebys> adresinden b59c7cf

Ayrıntılı bilgi için:
NURDENİZ SÖNMEZ GAYDALAR
Ticaret Uzmanı
Telefon No: 3131

BELGENİN ASLI ELEKTRONİK İMZALIDIR.

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : E-53386839-045.02[HYS589575]-00113816306
Konu : 2019/1 Sayılı Genelgenin İptali

GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 22.08.2025 tarihli ve E-85593407-156.06-00112702051 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda özetle; Danıştay 7. Dairesinin 26.11.2024 tarihli ve E:2024/2206, K:2024/4870 sayılı kararı ile “Kıymet Kriterli Gözetim Uygulaması” konulu 22.01.2019 tarihli ve 2019/1 sayılı Genelgenin iptaline karar verildiği, bu iptal kararının gümrük idarelerinde gözetim uygulamalarına ilişkin işlemlerde tereddütlere yol açtığı belirtilerek,

1- 2019/1 sayılı Genelgenin 1 ve 2 nci maddelerine istinaden; Gümrük Yönetmeliğinin 180 inci maddesi kapsamında yapılan kontrolde, beyan edilen kıymetin ilgili gözetim tebliğinde belirtilen değere ulaşmaması durumunda, Gümrük Kanununun 74 üncü maddesi gereğince yükümlüden gözetim belgesi ibrazının istenebileceği, belge ibraz edilmediği durumda ise herhangi bir cezai işlem yapılamayacağı değerlendirilerek; 2016/9 sayılı Genelgede yer alan usullerin işletilip işletilmeyeceği, gözetim belgesi ibraz edilmemesi halinde Gümrük Kanununun 235 inci maddesi uyarınca işlem yapıp yapılmayacağı, teslimden sonra yapılan kontroller sonucunda, eşyanın gözetime tabi olduğunun ve bu şartın karşılanmadığının anlaşılması halinde de herhangi bir cezai işlem yapıp yapılmayacağı,

2- 2004/7304 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca düzenlenen tebliğler kapsamında kayda alınmak suretiyle gözetime tabi tutulan eşya için “Kayıt Belgesi”ne ilişkin olarak Gümrük Kanununun 235 inci maddesi uyarınca işlem yapılamayacağı değerlendirilerek; konuya ilişkin işlem yapıp yapılmayacağı,

3- 2019/1 sayılı Genelgenin iptali öncesinde 2016/9 sayılı genelgeye istinaden başlatılan işlemler kapsamında Gümrük Kanununun 235 inci maddesi uyarınca,

- Ceza kararı düzenlenmemesi,
- Tebliğ edilmiş olmakla birlikte uzlaşma veya itiraza konu edilmiş ancak, itiraz veya uzlaşma değerlendirmeleri henüz neticelendirilmemiş olan ceza kararlarının iptal edilmesi,
- Mahkemeye intikal eden uyuşmazlıklarda yargı kararının beklenilmesi ve bu kararlar çerçevesinde işlem yapılması,
- Kesinleşmiş bulunan ceza kararları ile ilgili tahsil işlemlerinin ilgili mevzuatına göre devam etmesi gerektiği değerlendirilerek, yapılacak işlemlerde hangi tarihin esas alınacağı hususunda Genel Müdürlüğümüz görüşlerinin bildirilmesi istenilmiştir.

Konuya ilişkin olarak yapılan araştırma ve ilgili evrakın tetkiki neticesinde;

- Ev Dekor İthalat İhracat ve Ticaret Limited Şirketi tarafından 22.01.2019 tarihli ve 2019/1 sayılı “Kıymet Kriterli Gözetim Hakkında” konulu Genelgenin iptali ve yürütmesinin durdurulması talebi ile Danıştay 7. Dairesinin E:2024/2206 sayılı dosyasına kayden dava açıldığı,

Anılan Dairenin 26.11.2024 tarihli ve E: 2024/2206, K:2024/4870 sayılı kararı ile 2019/1 sayılı Genelgenin;

- Yargı kararına dayanılarak geri verilen vergilerin ödenmesi koşuluyla ceza kararlarının iptalini düzenlediği ve bu durumun, idari işlemleri yargı önünde inceletme hakkını kısıtlayarak Anayasanın 36 ncı maddesinde güvence altına alınan hak arama özgürlüğü ve hukuk devleti ilkesine aykırılık teşkil edebileceği,

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 5FC31F29-2DD5-4292-9E99-25B264F570D0

<https://www.turkiye.gov.tr/ticaret-bakanligi-ebys>

Adres: Dumlupınar Bulvarı No:151 Kat:6 Eskişehir Yolu 9.Km

Telefon No: 03124493975 Faks No: 03124492905

e-Posta: d.akman2@gtb.gov.tr

İnternet Adresi: www.ticaret.gov.tr

KEP Adresi:

Ayrıntılı bilgi için:

Duygu Gül AKMAN

Avukat

Telefon No: 03124493975

- Kanuni dayanak olmaksızın ceza kararlarının kaldırılabilceğini düzenlediği ve bu durumun Anayasanın 38 inci maddesindeki suç ve cezaların kanuniliği ilkesine aykırı olabileceği,

- Yargı yoluyla vergi iadesi alan yükümlülerden gözetim belgesi talep ederken, vergiyi idareye ödeyenlerden bu belgeyi talep etmediği ve bu durumun, Anayasanın 10 uncu maddesindeki eşitlik ilkesine aykırılık oluşturabileceği,

- Ayrıca gözetim belgesinin ithalat seyrini izleme amacı taşıyan bir belge olduğundan ve Gümrük Kanununun 235 inci maddesinde sayılan lisans, izin veya uygunluk belgeleri arasında yer almadığından, ibraz edilmemesinin bu madde uyarınca cezai işlem gerektirmeyeceği,

Gerekçeleri ile davanın kabulüne ve 2019/1 sayılı Genelgenin iptaline karar verildiği,

- Bahse konu kararın Bakanlığımız kayıtlarına 28.05.2025 tarihinde (UETS ile) intikal ettiği ve Bakanlığımızca 26.06.2025 tarihli ve 0110738089 sayılı dilekçe ile anılan karara karşı yürütmenin durdurulması talepli temyiz yoluna başvurulduğu, henüz yürütmenin durdurulması talebine ilişkin herhangi bir kararın tebliğ edilmediği anlaşılmıştır.

Bilindiği üzere; Anayasamızın "Mahkemelerin bağımsızlığı" başlıklı 138 inci maddesinin son fıkrasında; "**Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.**" hükmü,

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun "Kararların sonuçları" başlıklı 28 inci maddesinde;

"1. Danıştay, Bölge İdare mahkemeleri, İdare ve Vergi mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare, gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur. Bu süre hiçbir şekilde kararın İdareye tebliğinden başlayarak otuz günü geçemez, ancak disiplin hükümleri saklıdır.

(...)" hükmü,

Aynı Kanunun "Temyiz ve istinaf istemlerinde yürütmenin durdurulması" başlıklı 52 nci maddesinin birinci fıkrasında; "**Temyiz veya istinaf yoluna başvurulmuş olması, hakim, mahkeme veya Danıştay kararlarının yürütülmesini durdurmaz. Ancak, bu kararların teminat karşılığında yürütülmesinin durdurulmasına temyiz istemini incelemeye yetkili Danıştay dava dairesi, kurulu veya istinaf başvurusunu incelemeye yetkili bölge idare mahkemesince karar verilebilir. Davanın reddine ilişkin kararlara karşı temyiz ya da istinaf yoluna başvurulması halinde, dava konusu işlem hakkında yürütmenin durdurulması kararı verilebilmesi 27 nci maddede öngörülen koşulun varlığına bağlıdır.**" hükmü yer almaktadır.

Öte yandan, 4458 sayılı Gümrük Kanununun 210 uncu maddesinde; "**Bu Kanunda geçen;**

a) "Geri verme" deyimi, ödenmiş olan gümrük vergilerinin tamamen veya kısmen geri ödenmesi,

b) "Kaldırma" deyimi, henüz ödenmemiş olan gümrük vergilerinin tamamen veya kısmen alınmamasına karar verilmesi, anlamına gelir.

Gümrük vergilerinin geri verilmesi veya kaldırılmasına ilişkin hükümler bu Kanun kapsamında tatbik edilen para cezaları için de uygulanır."

211 inci maddesinde; "**1. Kanunen ödenmemeleri gerektiği halde ödenmiş olduğu belirlenen gümrük vergileri geri verilir. Kanunen tahakkuk ettirilmemeleri gerektiği halde tahakkuk ettirilen gümrük vergileri kaldırılır.**

Ancak, kanunen ödenmemesi veya tahakkuk ettirilmemesi gereken gümrük vergileri ilgili kişinin kasten yaptığı bir tahrifat veya ticaret politikası önlemlerine tabi eşyanın gümrük kıymetinin yükümlünün kendi beyanı ile artırılması sonucunda ödenmiş veya tahakkuk ettirilmişse, bu vergilerin geri verilmesine veya kaldırılmasına ilişkin talepler kabul edilmez.

2. Kanunen ödenmemeleri gereken gümrük vergileri, söz konusu vergilerin yükümlüye tebliğ edilmesi ve ilgilinin üç yıl içinde gümrük idaresine müracaatı üzerine geri verilir veya kaldırılır.

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 5FC31F29-2DD5-4292-9E99-25B264F570D0

<https://www.turkiye.gov.tr/ticaret-bakanligi-ebys>

Adres: Dumlupınar Bulvarı No:151 Kat:6 Eskişehir Yolu 9.Km

Telefon No: 03124493975 Faks No: 03124492905

e-Posta: d.akman2@gtb.gov.tr

İnternet Adresi: www.ticaret.gov.tr

KEP Adresi:

Ayrıntılı bilgi için:

Duygu Gül AKMAN

Avukat

Telefon No: 03124493975

Kontrol ve denetleme sonucunda, geri verme veya kaldırma hallerinden birinin tespiti durumunda, aynı süre içinde geri verme veya kaldırma işlemi doğrudan yapılır.

Bu süre mücbir sebep veya beklenmeyen hallerde uzatılabilir.” hükümlerine yer verilmiştir.

Bu doğrultuda tereddüt edilen hususlara ilişkin olarak görüşlerimize aşağıda yer verilmektedir.

1. Gözetim Belgesi İbraz Edilmemesi ve Cezai İşlem hakkında;

2019/1 sayılı Genelgede atfı yapılan Gümrük Yönetmeliğinin 180 inci maddesinde beyan kontrolleri, 181 inci maddesinde ise yürürlükteki mevzuat uyarınca ilgili gümrük rejimleri kapsamında Türkiye’ye ithali öngörülen her türlü izin veya uygunluk belgesine veya bu belgeler yerine geçen bilgiye tabi eşyaya ilişkin yetkili kurumlarca yapılacak kontroller düzenlenmiştir. Yine söz konusu Genelgede atfı yapılan 2016/9 sayılı Genelge ise, 4458 sayılı Kanunun 235/1-c maddesinin uygulanmasına ilişkin olup beyanın kontrolü için yapılan muayene ve denetim esnasında diğer kurumlarca kontrole tabi ithal eşyasının kontrolünün yapılmamış olması tespitinin teslimden önce yapılması ya da denetime ilişkin belgenin/referans numarasının beyannamede yer almadığının beyanname kapatıldıktan/eşya teslim edildikten sonra tespit edilmiş olması hallerinde, genelgede belirtilen şartlarda Kanunun 235-1-c maddesinin uygulanacağı düzenlenmiştir.

Danıştay 7. Dairenin 26.11.2024 tarihli ve 2024/2206, K:2024/4870 sayılı kararında “...dava konusu Genelge ile yargı kararına istinaden geri verilen alacakların öngörülen usulde ödenmesi suretiyle iptal edileceği hususlarının düzenlenmesi, yükümlülerin hak ve menfaatlerini etkileyen bir idari işlemi yargı mercileri önünde uyuşmazlık konusu etme ve inceletme olanağından yoksun bırakılması sonucunu doğuracak olup, bu durumun, hak arama özgürlüğüne, adil yargılanma hakkına, hukuk devleti ve ölçülülük ilkesine aykırılık teşkil ettiği sonucuna ulaşılmaktadır.

(...)

Ayrıca, İdarece, kanuni sebep bulunduğu ceza kararı alınacak ve ancak kanun ile izin verilirse ceza kesilmesinden veya cezanın tahsilinden vazgeçilebilecek olup, dava konusu Genelge ile getirilen kanuni sebep olmaksızın ceza kararının kaldırılacağı yolundaki düzenleme Anayasa ile güvence altına alınan suç ve cezaların kanuniliği ilkesine de aykırılık oluşturmaktadır.” gerekçelerine yer verilmiştir.

Yine anılan kararda; “Gözetim uygulaması öngörülmesi aşamasında, gözetim önlemi uygulanmasına karar verilen eşyanın, belirlenen bir kıymetin altında ithal edilmek istenilmesi halinde, sadece, "gözetim belgesi" ibrazı zorunluluğu getirildiğinden, bu zorunluluğa uyulmaması hali, Gümrük Kanunu hükümlerine göre ek tahakkuk yapılmasını gerektirir bir durum değildir.

Öte yandan, ... gözetim uygulamasının başlatılması durumunda herhangi bir koruma tedbirinden söz edilemeyeceği, bu aşamada, o malın ithalinin herhangi bir kısıtlama, vergi oranında artış, eşik kıymet belirlenmesi veya ek mali yükümlülük uygulamasının söz konusu olmayacağı, sadece bir malın ithalinde yerli üreticilerin zarar görmesine sebebiyet verilebilecek miktarda artış olup olmadığının belirlenmesi için o malın ithal seyrinin izlenmesinin amaçlandığı ve bu amacın gerçekleştirilebilmesi için gözetim belgesinin ibrazının istendiği, bu zorunluluğa uyulmamasının ise Gümrük Kanunu hükümlerine göre ek tahakkuk yapılmasını gerektirir bir durum olmadığı belirtilmiştir.

Dava konusu Genelge’de idari yaptırım olarak söz edilen 4458 sayılı Gümrük Kanunu’nun 235. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendi uyarınca ithal edilen eşya nedeniyle para cezası uygulanabilmesi için; ... anılan maddede sayılanlar dışında kalan gözetim belgesinin ibraz edilmemesi madde uyarınca ceza kesilmesini gerektiren neden olarak kabul edilemez.” gerekçelerine yer verilerek gözetim belgesinin Gümrük Kanununun 235 inci maddesinde sayılmadığını ve cezai yaptırım gerektirmediği açıkça ortaya konulmaktadır.

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 5FC31F29-2DD5-4292-9E99-25B264F570D0

<https://www.turkiye.gov.tr/ticaret-bakanligi-ebys>

Adres: Dumlupınar Bulvarı No:151 Kat:6 Eskişehir Yolu 9.Km

Telefon No: 03124493975 Faks No: 03124492905

e-Posta: d.akman2@gtb.gov.tr

İnternet Adresi: www.ticaret.gov.tr

KEP Adresi:

Ayrıntılı bilgi için:

Duygu Gül AKMAN

Avukat

Telefon No: 03124493975

Gümrük Yönetmeliğinin 180 inci maddesi kapsamında yapılan kontrolde, beyan edilen kıymetin ilgili gözetim tebliğinde belirtilen değere ulaşmaması durumunda, Gümrük Kanunun 74 üncü maddesi gereğince yükümlüden gözetim belgesi ibrazının istenebileceği, belge ibraz edilmediği durumda ise herhangi bir cezai işlem yapılamayacağı ve teslimden sonra yapılan kontroller sonucunda, eşyanın gözetime tabi olduğunun ve bu şartın karşılanmadığının anlaşılması halinde de herhangi bir cezai işlem yapılamayacağı yolundaki Genel Müdürlüğünüz değerlendirmelerine Genel Müdürlüğümüzce de iştirak edilmektedir.

2- Kayıt Belgesine Tabi Eşya ve Cezai İşlem: İthalatta Gözetim Uygulaması Hakkında Karar (2004/7304) kapsamında gözetim uygulaması birtakım eşyalar için Gözetim Belgesi şeklinde uygulanırken birtakım eşyalar için ise Kayıt Belgesi şeklinde uygulanmaktadır. Her iki durumda da amaç ithalatın ileriye yönelik kayda alınarak gözetime tabi tutulmasıdır. Damping Belgesi, Gözetim Belgesi ve Kayda alma ve kayıt belgesi dış ticaret uygulamalarında eşyanın kıymet ve miktar tespitinde kullanılan, çoğunlukla birbirinin yerine geçen dış ticaret uygulamalarıdır.

Dolayısıyla Danıştay Yedinci Dairesinin ilgili kararının gerekçesi göz önünde bulundurulduğunda, kayıt belgesine tabi eşya için de Gümrük Kanununun 235 inci maddesi uyarınca işlem yapılamayacağı yolundaki Genel Müdürlüğünüz değerlendirmelerine Genel Müdürlüğümüzce de iştirak edilmektedir.

3- İptal Kararı Öncesi Başlatılan İşlemlerin Durumu:

İptal kararları; idari işlemin varlığına son veren, geçmişe etkili, işlemi hiç yapılmamış sayan ve hukuk düzeninde işlemden önceki duruma dönülmesini sağlayan kararlardır.

İptal kararı, iptal edilen işlemi ve ona bağlı işlemleri yapıldıkları tarihten itibaren ortadan kaldırır. İdare, bu kararlara uymak ve bu kararların gereklerini yerine getirmek zorundadır. İdare bu yönde eylem ve işlemler yaparken, iptal kararının içeriğine ve amacına uygun davranmak zorundadır. Bu yüzden iptal kararının içeriği ve gerekçesi, idareyi duraksamaya yer vermeyecek açıklıkta olması gerekmektedir. (Ramazan ÇAĞLAYAN- İdari Yargı Kararlarının Sonuçları ve Uygulanması, syf 169, 170)

Bununla birlikte, yargı kararlarının uygulanması da kararlarda yer alan gerekçeler doğrultusundadır. Zira, Danıştay Beşinci Dairesinin müstekar içtihatlarla da uygun olan 09.02.1998 tarihli ve E:1996/725; K:1998/259 sayılı kararında da; *“İdari yargı yerlerince verilen iptal ya da yürütmeyi durdurma kararlarının kararlarda belirtilen gerekçeler doğrultusunda uygulanması gerektiği açık bulunmaktadır.”* denilmiştir.

Düzenleyici işlem tesis edildikten sonra bu işleme dayanılarak başka işlemler de tesis edilebilir. Başka bir ifade ile; düzenleyici işlem, sonraki işlemlerin dayanağını oluşturur. Burada, düzenleyici işlem iptal edildiğinde, iptal edilen bu işleme dayanılarak yapılan birel işlemlerin durumunun ne olacağı sorusu gündeme gelebilir. Düzenleyici işlemin iptal edilmiş olması artık o işlemin hukuki dayanağının kalmadığı anlamına gelmektedir. Doktrinde; iptalden önce düzenleyici işleme dayanılarak yapılan birel işlemlerin iptal kararından doğrudan etkilenmeyeceği, aksi halde kişiler açısından işlemlerin kişisel sonuçlarının dokunulmazlığı ilkesine aykırılık teşkil edeceği, birel işlemlerin kendiliğinden ortadan kalmayacağı ifade edildiği gibi; birel işlem eğer kişilerin menfaatini ihlal ediyorsa idarenin bu işlemleri geri alması gerektiği de ifade edilmektedir.

Bu çerçevede, iptal kararları ilgili idarî işlemi tesis edildiği tarihten itibaren ortadan kaldırııcı ve o işlemin tesisinden önceki hukukî durumu geri getirici sonuç doğurur. Yani, iptal edilen işlem ile doğmuş olan hukuki durum ortadan kalkmış olur ve idare, işlemden önceki hukukî durumu geri getirecek veya sağlayacak işlemleri tesis etmek mecburiyetindedir. İptal edilen işlemden doğan sonuçlar, esasen iptal kararı ile ortadan kalktığından idare, bu işlemler tesis edilmemiş gibi eski duruma geri döndürücü işlem tesis etmekle mükelleftir.

“İdarenin genel düzenleyici işlemi, yargı yerince iptal edilince yönetim tarafından herhangi bir işlem yapılmasına gerek yoktur. İptal kararı kendiliğinden sonuç doğurur. Artık böyle bir düzenleme yoktur....İdare, iptal edilen düzenleyici işlem yerine, hukuka uygun olmak şartıyla her zaman yeni bir

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 5FC31F29-2DD5-4292-9E99-25B264F570D0

<https://www.turkiye.gov.tr/ticaret-bakanligi-ebys>

Adres: Dumlupınar Bulvarı No:151 Kat:6 Eskişehir Yolu 9.Km

Telefon No: 03124493975 Faks No: 03124492905

e-Posta: d.akman2@gtb.gov.tr

İnternet Adresi: www.ticaret.gov.tr

KEP Adresi:

Ayrıntılı bilgi için:

Duygu Gül AKMAN

Avukat

Telefon No: 03124493975

düzenleyici işlem yapabilir. Ancak, bu düzenlemeyi yaparken, iptal kararını göz önünde bulundurmak zorundadır. Aksi takdirde yeniden iptalle karşılaşabilir.” (Ramazan ÇAĞLAYAN, İdari Yargı Kararlarının Sonuçları ve Uygulanması, 2001, s.140).

Diğer yandan, iptal kararlarının yerine getirilmesini teminen yeni birtakım işlem veya eylemlerde bulunulurken yargı kararıyla ortaya çıkan ve iptal edilen veya yürütülmesi durdurulan işlemin mahiyetinden gelen bazı durum ve özelliklerin de dikkate alınması gerekir.

Başka bir anlatımla, iptal kararlarının objektif, geriye yürüyücü ve ortadan kaldırıcı nitelikleri nedeniyle bu kararların uygulanması, kararların gerekçesi ile iptal edilen veya yürütülmesi durdurulan işlemin mahiyetine göre çeşitli durumlarda farklı özellikler gösterir. Bu nedenle, iptal veya yürütmenin durdurulması kararları yerine getirilirken önceden mevcut olan ve iptal veya yürütmenin durdurulması kararıyla ortaya çıkan durum ve özelliklerin dikkate alınması gerekir (Celal KARAVELİOĞLU, Açıklama ve Son İçtihatlarla İdari Yargılama Usulü Kanunu, Cilt 2,s.1336).

Öncelikle; her olayın/durumun -birbirinden farklı unsurlar içerebileceğinden- kendi şartları içinde ayrı ayrı değerlendirilmesinin uygun olacağı düşünülmekte olup yapılan açıklamaların bu husus göz önüne alınarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Danıştay 7. Dairesinin 26.11.2024 tarihli ve E:2024/2206, K:2024/4870 sayılı iptal kararının, bahse konu "Kıymet Kriterli Gözetim Hakkında" konulu 2019/1 sayılı Genelgenin, hukuk düzenindeki varlığına, yürürlüğe girdiği tarih olan 22.01.2019 tarihinden itibaren son verdiği,

2019/1 sayılı Genelgenin yayım tarihi olan 22.01.2019 tarihinden sonra söz konusu Genelgeye dayanılarak yapılan vergilendirme işlemleri/para cezası uygulamaları hukuki dayanağını kaybetmiş olduğundan kanunen ödenmemesi/tahakkuk ettirilmemesi gereken vergi/düzenlenmemesi gereken para cezası durumuna geldiği değerlendirilmekte olup ayrıca, idare ve vergi mahkemeleri ile Danıştayda açılan davalarda verilen kararların yerine getirilmesi için de kesinleşmesinin beklenilmeyeceği düşünülmektedir.

Bu doğrultuda; 2019/1 sayılı Kararın iptali öncesinde 2016/9 sayılı Genelgeye istinaden başlatılan işlemler kapsamında Gümrük Kanununun 235 inci maddesi uyarınca,

- Ceza kararı düzenlenmemesi,
- Tebliğ edilmiş olmakla birlikte uzlaşma veya itiraza konu edilmiş ancak, itiraz veya uzlaşma değerlendirmeleri henüz neticelendirilmemiş olan ceza kararlarının iptal edilmesi,
- Mahkemeye intikal eden uyuşmazlıklarda yargı kararının beklenilmesi ve bu kararlar çerçevesinde işlem yapılması,
- Kesinleşmiş bulunan ceza kararları ile ilgili tahsil işlemlerinin ilgili mevzuatına göre devam etmesi gerektiği görüşlerine Genel Müdürlüğümüzce de iştirak edilmektedir.

Diğer taraftan, Bakanlık Makamının 31.10.2024 tarihli Onayı ile yürürlüğe giren Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yönetmeliğinin “Hukuki görüş yazıları” başlıklı 17 nci maddesinin dördüncü fıkrasında, “Genel Müdürlük tarafından verilen görüşler istişari nitelikte olup, uygulayıcı birimi bağlayıcı nitelikte değildir. Bu görüşler çerçevesinde değerlendirme yapma ve karar verme yetkisi ilgili uygulayıcı birime aittir.” yolunda düzenleme yer almaktadır.

Söz konusu düzenleme uyarınca, Genel Müdürlüğümüz görüşleri istişari nitelikte olup Genel Müdürlüğünüzü bağlayıcı nitelikte değildir. Bu görüşler çerçevesinde değerlendirme yapma ve karar verme yetkisi Genel Müdürlüğünüze aittir.

Bilgilerinize arz ederim.

Av. Ebubekir AYDOĞDU
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 5FC31F29-2DD5-4292-9E99-25B264F570D0

<https://www.turkiye.gov.tr/ticaret-bakanligi-ebys>

Adres: Dumlupınar Bulvarı No:151 Kat:6 Eskişehir Yolu 9.Km

Telefon No: 03124493975 Faks No: 03124492905

e-Posta: d.akman2@gtb.gov.tr

İnternet Adresi: www.ticaret.gov.tr

KEP Adresi:

Ayrıntılı bilgi için:

Duygu Gül AKMAN

Avukat

Telefon No: 03124493975

